

'La snel-Belg-wet est une horreur'

Politica en columniste Mimount Bousakla
over immigratieproblemen in België

(Bron: Claudio Caspari)

In 2002 verscheen 'Couscous met frieten', een bundeling van columns over multicultureel Vlaanderen die Mimount Bousakla voor de Belgische krant 'De Morgen' schreef. Geboren in Leuven in een Marokkaans gezin kan politica Mimount Bousakla met recht stellen dat ze is opgegroeid tussen twee culturen. Tot de verkiezingen van 18 mei jongstleden was Bousakla schepen in Antwerpen, sindsdien zit zij in de senaat voor de SP.A.

EDWIN VAN DER SCHOOT

"Eerst moeten we de ander respecteren, vervolgens kunnen we voor onszelf respect afdwingen", aldus de 31-jarige politica Mimount Bousakla, die besloot na de beruchte Zwarte Zondag van 1991 de politiek in te gaan omdat het vreemdelingenvraagstuk haar interesse gewekt had. Die zondag vond de electorale doorbraak van het Vlaams Blok plaats. De partij met een nadrukkelijke anti-vreemdelingenagenda behaalde tijdens de verkiezingen van 24 november meer dan acht procent van de stemmen. Filip de Maerschak zegt verderop in dit nummer van AGORA: "Het Vlaams Blok heeft zijn succes niet te danken aan het anti-vreemdelingenbeleid dat het propageert, maar eerder aan zijn geweldige organisatie en netwerken. Daarom kan het ook groeien op het Vlaamse platteland, waar transnationale vraagstukken totaal niet spelen."

Bousakla: "Ik woon zelf in het centrum van Antwerpen, mijn brievenbus zat in campagnetijd stevast stampvol met folders van het Vlaams Blok. Zelfs een blinde zou merken dat het Blok op campagne is. Wat het Vlaamse platteland betreft, ik denk dat het Blok ook in de plattelandsgemeenten scoort met het vreemdelingenvraagstuk. Juist wanneer er ergens er weinig allochtonen wonen in een gemeente, dan willen de aanhangers van het Vlaams Blok dat zo houden."

De gastarbeiders in West-Europa, zoals uw vader, stonden aanvankelijk onderaan de maatschappelijke ladder. Er was een geringe sociaal-economische differentiatie tussen leden van deze groep. Bij volgende generaties, zo wil het integratie-ideaal, zal de sociaal-economische positie van een migrantengroep steeds gedifferentieerder worden. Het is echter een bekend gegeven dat allochtonen op gebied van opleidingsniveau, inkomen en arbeids-

Mimount Bousakla.

participatie anno 2003 nog altijd relatief slecht scoren. Bovendien zijn in België de criminaliteitscijfers onder allochtone groepen hoger dan onder de autochtone bevolking. Kunnen we hieruit opmaken dat de sociaal-economische integratie is mislukt?

"Het is belangrijk om je te beseffen dat de gastarbeiders die hierheen kwamen met nul moesten beginnen. Vaak hadden ze ook grote gezinnen te onderhouden. Het ging hen economisch goed genoeg om te kunnen 'overleven', maar daar bleef het dan ook bij. Bovendien investeerden de migranten een groot deel van hun geld in het land van herkomst, omdat zij ervan uitgingen uiteindelijk weer terug te zullen keren naar het thuisland. Het verblijf zou tijdelijk zijn en dus werd er niet meer dan nodig geïnvesteerd in het verblijf in België. Zo moesten wij bijvoorbeeld wel Frans, maar geen Nederlands leren van mijn vader, omdat Frans ook in Marokko bruikbaar zou zijn. Later, op mijn zestiende of zeventiende ben ik uit eigen beweging overstapt op een Nederlandstalige opleiding. Mijn ouders lieten een huis bouwen in Marokko. Op een gegeven moment drong bij de eerste generatie het besef door dat de terugkeergedachte bij de tweede generatie niet leefde. Het probleem was echter dat de eerste generatie nauwelijks in een langer verblijf van de tweede generatie had geïnvesteerd. Dat verklaart de achterstand van juist de tweede generatie. Zo hebben mijn ouders er niet voor gezorgd dat ik kon gaan studeren. Gelukkig heb ik dat zelf kunnen betalen, maar dat geldt voor lang niet iedereen."

U schrijft dat het veelal niet de eerste generatie migranten, maar juist de tweede generatie is, hun kinderen dus, die problemen veroorzaakt. Hoe verklaart u dat?

"Omdat de tweede generatie echt is opgegroeid tussen twee culturen. Ze zijn noch Belg noch Marokkaan. Zij worden ook op geheel andere wijze bekeken. De eerste generatie werd met open armen ontvangen. Zij hadden het een stuk makkelijker wat dat betreft. Bij de tweede generatie leven meer frustraties, onder andere omdat zij wel te maken hebben met discriminatie en racisme. Bovendien waren de verwach-

tingspatronen van de tweede generatie veel hoger, van zowel de allochtone als de autochtone bevolking. Deze konden echter niet waargemaakt worden, wat erg frustrerend werkt."

Hans van Amersfoort zegt over transnationale gemeenschappen: 'De spanning tussen het conserveren van de eigen etnische identiteit en het succesvol aanpassen aan de samenleving is kenmerkend voor immigranteninstituten. Voor de leiders van die instituten is het een karakteristieke taak om die spanning te kanaliseren'. Wat vindt u in dat licht van het optreden van de Arabisch-Europese Liga (AEL) en Dyab Abou Jahjah?

"Over het optreden van Jahjah kan ik vrij kort zijn. Hij doet zich voor alsof hij de gehele gemeenschap van moslims vertegenwoordigt, maar dat is niet zo. Allochtonen of moslims in België zijn geen homogene groep. Ik hoor vaak van mensen dat ze Jahjah niet vertrouwen, zij zien hem als iemand die hun zonen op het verkeerde pad brengt. Bovendien vind ik dat je moet opkomen voor iedereen. Jahjah's publiek bestaat uit veel jonge jongens, die zich voor een deel weinig in politiek verdiept hebben. Daarnaast is Jahjah een extremist, in die zin dat hij geen compromissen wil sluiten, evenals Filip de Winter. Hij streeft dus ook geen haalbaar beleid na."

Ziet u zichzelf ook als vertegenwoordiger van de allochtone gemeenschap?

"Mensen uit mijn omgeving spreken me zeker na mijn verkiezing in de senaat wel op zo'n manier aan. Zij lijken dan overigens te verwachten dat Mimount, omdat ze nu in de senaat is gekozen, alles wat in dertig jaar allochtonenbeleid verkeerd is gegaan, in één jaar tijd gaat rechtzetten. Ik zeg dan, geef me tijd, geef mij krediet, en dan zal ik mijn uiterste best doen."

Hoe serieus moeten we de AEL eigenlijk nemen? Is het niet gewoon een relatief kleine groepering waar de media een vergrootglas opgelegd hebben? Immers, bij de afgelopen verkiezingen van 18 mei hebben ze, met de lijstverbinding Resist, geen enkele zetel in de kamer of de senaat veroverd.

"Natuurlijk is het een mediahype. Ik vind overigens dat vooral de Nederlandse media Jahjah veel te veel aan het

(Foto Edwin van der Schoot)

Bousakla is tegen het oprichten van aparte structuren voor allochtonen.

woord hebben gelaten. Hij vertegenwoordigt met zijn opvattingen namelijk echt maar een heel kleine groep. De media slagen er langs deze weg ook niet goed in de diversiteit binnen de allochtone gemeenschappen te laten zien, laat staan deze diverse groepen te bereiken."

Hoe verklaart u de enorme aandacht voor het Israëliisch-Palestijnse conflict binnen de moslimgemeenschappen in West-Europa?

"Het is een moeilijk grijpbaar fenomeen, maar er is een aantal oorzaken voor te noemen. Zo is het de religieuze plicht van elke moslim om steun te betuigen aan geloofsgenoten die elders in nood zijn. Daarnaast is natuurlijk ieder weldenkend mens tegen onrecht en solidair met slachtoffers. Maar er zijn ook nog lieden als Jahjah, die de

moskee binnengaan en misbruik maken van de islam. Zij wijzen mensen op hun religieuze 'plicht' mee te lopen in de anti-Israël demonstraties. Religie komt op deze wijze in dienst van politiek. En die twee zaken moeten volgens mij gescheiden blijven."

U schrijft dat u altijd tegen het oprichten van aparte structuren voor allochtonen bent, inclusief politieke partijen.

"Klopt. Ik zeg altijd dat ik tegen apartheid ben. Volgens onze grondwet heeft iedereen weliswaar het recht om eigen verenigingen op te richten. Maar wanneer er structuren alleen voor allochtonen komen, frustrereert dat de doorstroming naar bestaande structuren. Ik zou dan ook graag een kleine wijziging in de grondwet opnemen hieromtrent."

Maar u schrijft ook: 'In sommige gevallen blijken de bestaande structuren en organisaties gewoonweg niet te werken voor ons als bevolkingsgroep.' En: 'Krantenartikelen die geschreven zijn met mij als doelgroep, zal ik niet vinden. Bron van informatie blijft dus de moskee. Alle andere informatie komt via de schotelantenne uit Marokko.'

"Allochtonen worden niet bereikt door de klassieke autochtone instellingen. Ik ben voorstander van verplichte taalcurricula Nederlands, maar ik zeg ook dat dit alleen niet afdoende zal zijn om de allochtonengemeenschap geïnformeerd te krijgen. Ik vind dat bijvoorbeeld kranten en politieke partijen een verantwoordelijkheid naar de gehele bevolkingsgroep hebben. Zorg maar dat je de verschillende doelgroepen binnen de samenleving bereikt. Een politieke partij als de VLD of de meeste Vlaamse kranten slagen daar absoluut niet in. Zo komen we bij de situatie die ik omschrijf als 'er wordt heel veel gezegd over allochtonen, maar weinig door allochtonen'. In Nederland is dat veel beter geregeld. Bijvoorbeeld Trouw en NRC Handelsblad hebben voldoende allochtone journalisten in dienst, om ervoor te zorgen dat er ook dingen geschreven worden die voor allochtonen interessant zijn.

Toen ik stukken voor De Morgen ging schrijven, kreeg ik daar veel reacties op. Mensen gingen ze lezen, omdat ze dachten: 'ik wil toch weten wat Mimount schrijft, want ze schrijft vast over ons.' Ik stond dan ook niet onwelwillend tegenover het schrijven voor De Morgen, ik zou alleen graag zien dat anderen dat ook zouden doen. De druk moet niet teveel bij een klein groepje mensen liggen. Indien er meer allochtone politieke partijen komen, zal dat de schuld zijn van de bestaande partijen, omdat zij het belang en het potentieel van de allochtone politicus en kiezer niet hebben ingezien. Integratie moet dus van twee kanten komen."

U vindt het een slechte zaak dat we in Nederland geen stemplicht kennen?

"Wanneer er geen stemplicht is, dan verliezen allochtonen electoraal aan betekenis. Bij stemplicht weet de democratie in ieder geval iedereen te bereiken. Ook allochtone vrouwen zijn verzekerd van hun stem, ze kunnen niet door hun man thuisgehouden worden."

U omschreef de 'snel-Belg-wet' in De Morgen van 25 juni 2002 als 'une horreur' en als 'een draak van een wet'.

"De wet is ooit opgesteld omwille van het stemrecht. Mensen zoals mijn vader, die reeds veertig jaar in België leeft, kunnen niet stemmen omdat ze niet de Belgische nationaliteit hebben. Om de allochtonengemeenschap tegemoet te komen, is de snel-Belg-wet opgesteld. Relatief eenvoudig kun je tot Belg naturaliseren, en dus stemmen. Echter, de wet heeft een onbedoelde bijwerking. Omdat je als nieuwe Belg al na drie jaar familie mag laten overkomen, die op hun beurt ook weer 'snel Belg' kunnen worden, is er een enorm sneeuwbaaleffect ontstaan. Dit is een kwalijke zaak, omdat er weinig controle en grip op is. Bovendien kijkt menig lid van de tweede generatie er met lede ogen naar. Zij hebben veel moeite gedaan om te integreren en zien nu wekelijks vliegtuigen vol nieuwelingen landen waardoor het proces weer van voren af aan moet beginnen. Bovendien komen langs deze weg ook veel mensen uit conservatieve groepen binnen en dat is nu net niet waar de vrijgevochten tweede generatie op zit te wachten. Dit zijn geen goede zaken als we de emancipatie van de hier aanwezigen willen bevorderen."

U zit nu in de senaat voor de SP.A. Wat hoopt u in uw komende ambtstermijn in ieder geval te bereiken?

"Mijn eerste taboe heb ik doorbroken, ik ben als dertiger de jongste in de senaat. Voorheen gold een minimumleeftijd van veertig jaar. Maar serieuzer: ik zou graag een wetsvoorstel indienen dat gedwongen uithuwelijking strafbaar stelt en ik wil een regeling treffen om in de vraag naar interculturele bemiddelaars in ziekenhuizen te voorzien. Ik wil ook een voorstel doen voor mantelzorg, een regeling waarbij kinderen hun ouders met financiële hulp thuis kunnen blijven verzorgen. Dat is nodig omdat er geen bejaardentehuizen zijn voor migranten. Voor veel Turken en Marokkanen is hun familie bovendien erg belangrijk, die willen ze niet in een bejaardentehuis wegstoppen. Maar bovenal moet als allereerste de snel-Belg-wet eraan geloven!"

Redactie Agora